

Militairen uit Kollumerland in dienst van Napoleon Jan Paasman en Reinder H. Postma

In juli 1810 werd ons land deel van het Franse Keizerrijk onder keizer Napoleon I. Daarvoor waren wij een koninkrijk met als koning Lodewijk Napoleon, een broer van de Franse keizer. De beide broers konden slecht met elkaar opschieten. Lodewijk Napoleon wilde namelijk echt koning van de kaaskoppen zijn en niet naar de pijpen van zijn broer dansen. Hierop werd de keizer Napoleon zo kwaad, dat hij zijn broer afzette en ons land bij het Franse keizerrijk inlijfde. Het gevolg hiervan was onder meer dat wij met de Franse wetten te maken kregen.

Onder die wetten was ook de wet op dienstplicht. Op zijn Frans de conscriptie. Voor die tijd kenden wij geen dienstplicht. Jan Soldaat stond bij ons beslist niet in hoog aanzien. Ons leger bestond uit vrijwilligers die zich voor een bepaald bedrag en voor een bepaalde tijd als militair verhuurden. Je zou kunnen zeggen dat wij toen, zoals ook nu weer, een beroepsleger en -marine hadden.

De Franse wet op de militaire dienstplicht bepaalde dat iedereen die in een bepaald jaar 20 jaar werd, in dienst moest. Behalve natuurlijk als je niet gezond was, want aan zulke mensen had het leger en de marine niets. Zo moest je eerst worden gekeurd. Toen bleken er heel wat jongens allerlei kwalen en kwaaltjes te hebben. Het was bovendien niet gemakkelijk om dat precies na te gaan, want de dokters waren toen nog lang niet zo kundig als nu. Een kwaal die veel voorkwam was een liesbreuk. Jongens met die kwaal konden ze niet gebruiken want de soldaat van toen moest soms wel 50 kilo aan wapens, munitie, eten enz. meedragen. En daar moest je bij een jongen met een breuk niet mee aankomen. Tegenwoordig is een breuk maar een fluitje van een cent. Er was toen wel een breukband maar wie van de vaak arme sloebers kon die betalen. De Fransen kregen op de duur wel door dat er heel wat kwalen en kwaaltjes maar aanstelleritis was en riepen dan de afgekeurden voor een herkeuring op. Daarbij zijn nog heel wat Friese jongens door de mand gevallen.

Als je werd goedgekeurd moest je een nummer trekken. Dat heette loten. Het is nog niet eens zo heel lang geleden dat dit nog in Nederland moest. Dat werd vaak een dolle boel, want na afloop van zo'n loting liepen ze vaak met het lotingbriefje op hun pet en gingen naar een café om flink wat te drinken. In de tijd dat wij een deel van Frankrijk waren en dat was van juli 1810 tot november 1813, zal het bij de loting wel niet anders zijn gegaan. Zo kon het gebeuren dat je bij de loting een laag nummer trok en je wist dat de kans groot was om het eerst te worden opgeroepen voor de dienst. De laagste nummers waren namelijk het eerst aan de beurt. Als je een laag nummer had getrokken kon je dat verwisselen met iemand die een hoger nummer had. Hiervoor moest wel worden betaald. Slaagde je er niet in een nummerwisselaar te vinden dan kon je een plaatsvervanger kopen. Heel wat lotelingen met een rijke vader zijn er op zo'n manier in geslaagd om niet te hoeven opkomen voor het leger en de marine. Ook dat plaatsvervangingsstelsel heeft nog lang in Nederland bestaan.

Ongeveer 3.600 militairen zijn teruggevonden en hun namen zelfs gepubliceerd. In de gemeente Kollumerland c.a. zijn dat de hierna volgende personen. De dorpen zijn alfabetisch en de lotelingen fonetisch alfabetisch gerangschikt. Van een plaatsvervanger, wordt die direct daarna vermeld onder de persoon die hij vervangt:

AUGSBUURT

Zijlstra, Wigger Jans, geboren te Augsbuurt 14.09.1792, zoon van Jan Paulus Zijlstra en Wytske Wiggers;

Loteling lichting 1812 mairie Kollum; diende als voltigeur in het 72^e regiment, 1^e bataljon, 6^e compagnie; bij aanneming van zijn familienaam was hij 22 jaar;

Wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 03.05.1813;

Bronnen: RAF nummer 280 op de lijst vermisten in toegang 11 inventarisnummer 6510 nummer 22; Register naamsaannamen Kollum folio 13 verso.

Wouda, Gerke Heines, geboren te Augsbuurt 03.03.1793 zoon van Heine Eintes Wouda van Oudwoude en Tietske Jetses;

Loteling lichting 1813, mairie Oudwoude; diende in het 30^e regiment infanterie; bij aanneming van zijn familienaam was hij 19 jaar;

Wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 21.10.1810 uit Mentz (=Mainz);

Bronnen: RAF nummer 284 op de lijst vermisten in toegang 11 inventarisnummer 6510 nummer 22; Register naamsaannamen Oudwoude folio 40 verso.

BURUM

Broersma, Bouwe Jans, geboren te Burum 20.02.1792 wonende te Ee, zoon van Jan Douwes Broersma en Wytske Tjeerds;

Loteling lichting 1812, mairie Kollum; hij diende in het 33^e regiment lichte infanterie (jagers); is bij aanneming van zijn familienaam 17 jaar;

Hij wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 26.10.1813;

Bronnen: RAF nummer 277 op de lijst van vermisten in inventarisnummer 6510 nummer 22; Register naamsaannamen Kollum folio 1 verso.

Vries, Fedde Reitzes de Vries, geboren in 1790 onbekend waar, wonende te Burum, zoon van Reitse Hennes de Vries en Aaltje Feddes;

Loteling lichting 1810, mairie Burum; is bij aanneming van zijn familienaam 21 jaar; neemt Freerk Jans van der Veen (Veenstra) te Kollum als plaatsvervanger;

Opmerkingen: zie Veen(stra), Freerk Jans;

Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4059 akte nummer 225; Register naamsaannamen Burum folio 54 verso.

Veen, Freerk Jans van der, (ook bekend als Veenstra) geboren te Kollum 21.10.1790, gehuwd, zoon van Jan Alberts, overleden en Aaltje Freerks;

Dient als plaatsvervanger voor Fedde Reitzes de Vries (lichting 1810 mairie Burum); in de 87^e Cohorte van de Nationale Militie, 1^e Ban, 3^e compagnie, waarschijnlijk begin 1813 overgegaan naar het 147^e regiment infanterie van linie.

Wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 09.02.1813;

Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4059 nummer 225; nummer 272 op de lijst vermisten in toegang 11 inventarisnummer 6510 nummer 22; Register naamsaannamen Kollum folio 47 op naam van Veenstra.

Horn, Lubbert Jans van der, geboren te Burum 14.08.1793 wonende aldaar, zoon van Lubbert Jans van der Horn en Sjoukjen Cornelis;

Loteling lichting 1813 mairie Burum; diende in het 30^e regiment infanterie;

Hij wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was 22.10.1813;
Bronnen: RAF nummer 265 op de lijst vermisten in toegang 11 inventarisnummer 6510 nummer 22.

Riddersma, Roelof Binderts, geboren te Burum 14.09.1791 wonende; zoon van Bindert Anders Riddersma en Hiltje Tjallings; is bij aanneming van zijn familienaam 19 jaar;
Loteling lichting 1811 mairie Burum; laat zich vervangen door Berend Jans Katsma te Burum;
Opmerkingen: zie Katsma, Berend Jans;
Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4062 akte nummer 313; Register aanneming familienamen Burum folio19 op naam van Bendert Anders Riddersma.

Katsma, Berend Jans, pokdalig, dagloner, geboren te Burum 07.11.1788 wonende aldaar, zoon van Jan Jans Katsma en Geeske Berends;
Loteling lichting 1808 mairie Burum; hoeft niet op te komen en wordt op 07.12.1812 plaatsvervanger voor Roelof Berends Riddersma (lichting 1810 mairie Burum) in dienst bij het 124^e regiment infanterie van linie onder nummer 5144, soldaat in het 5^e bataljon, 3^e compagnie; 17.03.1813 overgegaan naar het 134^e regiment infanterie van linie;
Opmerkingen: keert terug en trouwt in 1814 in de gemeente Kollumerland c.a.;
Bronnen: RAF Collectie Visser; toegang 8 inventarisnummer 4062 nummer 313; BS Kollumerland c.a. huwelijksakte 1814 nummer 13.

Keegstra, Klaas Rinses, geboren te Burum 30.04.1792, wonende aldaar, zoon van Rinze Hessels Keegstra en Pytje Cornelis,
Loteling lichting 1812 mairie Burum; laat zich vervangen door Jan Pieters van der Veer, metselaar te Leeuwarden;
Opmerkingen: zie Veer, Jan Pieters van der
Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4065 nummer 393.

Veer, Jan Pieters van der, metselaar, geboren te Leeuwarden 08.01.1779 en wonende aldaar, zoon van Pieter Martens, overleden en Engeltje Jacobs;
In dienst als plaatsvervanger voor Klaas Rinzes Keegstra (lichting 1812 mairie Burum); krijgsmachtonderdeel onbekend;
Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4065 akte nummer 393.

Meyer, Jan Heerkes, geboren te Burgum 02.10.1793 zoon van Heerke Sybrens en Hendrikje Jans;
Loteling lichting 1813, mairie Burum; diende in het 30^e regiment infanterie;
Hij wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 22.10.1813;
Bronnen: nummer 266 van de lijst vermisten RAF toegang 11 inventarisnummer 6510 nummer 22.

Rispens, Jilles Klazes, geboren in 1790 wonende te Burum, zoon van Klaas Rinses Rispens en Akke Hendriks op 't Nieuwland onder Burum;
Loteling lichting 1810 mairie Burum; laat zich vervangen door Jilles Rienks Posthumus;
Opmerking: zie Posthumus, Jilles Rienks
Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4059 nummer 226.

Posthumus, Jilles Rienks, geboren te Leeuwarden in 1788, gehuwd met Antie Koopmans, wonende aldaar, zoon van Rienk Posthumus en Heintje Buinskerken (?), dagloner;

Loteling lichting 1808 mairie Leeuwarden; hoeft niet op te komen en gaat in dienst als plaatsvervanger voor Rinse Klazes Rispens (lichting 1810 mairie Burum); krijgsmachtonderdeel onbekend; oud 24 jaar;

Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4059 akte nummer 226

KOLLUM

Bienings, Jan Freerks dagloner geb. Kollum 28.07.1785 wonende te Augustinusga, z.v. Freerk Bienings, overleden en Imke Jans Postma	lichting 1811 mairie Workum; plaatsvervanger voor Mozes Emanuëls van der Kaars (1789)te Noordwolde daarna voor Petrus Jacobus de Hoop (1791) Workum; soldaat 11.12.1812 125e reg.inf. nr.5177, 5e bat., 1e comp.; 12.03.1813 134e liniereg.; 12.01.1813 afgekeurd wegens zwakheid; zie Klaas Jans Gonggrijp;	bronnen: Tresoar toegang 8/4037 nr.162; 8/4063.335; Raf Kollum fol.48 met familienaam Postma;
---	---	---

Broersma, Abe Heddes, geboren te Kollum 17.03.1790, in 1807 te Kollum getrouwd met Geertje Minses, zoon van Hidde Ebbes Broersma en Jantje Douwes;

Loteling lichting 1790 mairie Kollum; bij aanneming van zijn familienaam 24 jaar (is niet juist); laat zich vervangen door Roelof Romkes Fopstra dagloner te Buitenpost;

Opmerkingen: deze vervanging is opmerkelijk daar Broersma gezien de datum van zijn huwelijk, waarschijnlijk vrijgesteld voor dienst in het leger had kunnen worden of hij moet varensgezel zijn geweest; was bij huwelijk 17 jaar! zie Fopstra, Roelof Romkes;

Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4059 nummer 201; Register naamsaanne Kollum folio 4.

(Topstra?) Fopstra, Roel Romkes, geboren te Kollum op 28.06.1782, gehuwd met Trijntje Berents met twee kinderen beiden geboren te Augsbuurt: Ytje in 1810 en Romke in 1812, wonende in Augsbuurt, zoon van Romke Lieuwes en Ytje Roels;

Dient als plaatsvervanger voor Abe Heddes Broersma (lichting 1810 mairie Kollum); legeronderdeel onbekend;

Bronnen: toegang 8 inventarisnummer 4059 nummer 201.

Broersma, Hylke Broers, geboren Nes (WD) 02.09.1792 wonende te Kollum, zoon van Broer Lieuwes en Gertje Hessels;

Loteling lichting 1812 mairie Kollum; diende als fuselier in het 12^e regiment infanterie; Hij wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 27.07.1813;

Bronnen: nummer 276 van de lijst vermisten RAF toegang 11 inventarisnummer 6510 nummer 22.

Dijkstra, Dirk Roelofs, geboren te Kollum 23.09.1789 zoon van Roelof Dijkstra en Tjitske Durks Ypey;

Loteling lichting 1809 mairie Kollum; bij aanneming van zijn familienaam 22 jaar; diende als grenadier in het 2^e regiment, 1e bataljon, 1e compagnie; Hij wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 09.10.1812; Opmerking: tweeling met Dijkstra, Sjoerd Roelofs
Bronnen: nummer 275 van de lijst vermisten RAF inventarisnummer 6510 nummer 22; Register aanneming familienamen Kollum folio 50.

Dijkstra, Sjoerd Roelofs, glazenmaker-schilder, geboren te Kollum 23.09.1789 en wonende aldaar, zoon van Roelof Zeilstra (!) en Tietske Durks Ypey; Loteling lichting 1809 mairie Kollum; 09.11.1811 fuselier 124e regiment infanterie van linie onder nummer 3478 5e bataljon, 1e compagnie; 02.12.1812 2e regiment van de Middellandse Zee; Opmerkingen: tweeling met Dijkstra, Dirk Roelofs; de familienaam Zeilstra is waarschijnlijk een verschrijving; Sjoerd komt niet voor in de akte van naamsaanne van Roelof Dijkstra; Bronnen; RAF Collectie Visser; Register aanneming familienamen Kollum folio 50.

Dijkstra, Tjeerd Geerts, geboren te Kollum 23.02.1788 wonende te Buitenpost, zoon van Geert Tjeerd en Sjoukje Jurjens; was bij aanneming van zijn familienaam 23 jaar en verbleef toen te Antwerpen als soldaat; Loteling lichting 1808; diende bij het 9^e regiment artillerie te voet, 9^e compagnie dat te Antwerpen in garnizoen lag; Hij wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 1812 uit Warschau; Bronnen: RAF nummer 260 op de lijst vermisten in toegang 11 inventarisnummer 6510 nummer 22.

Doedens, Sytze Djurres, bakker, geboren te Kollum 16.08.1791 en wonende aldaar, zoon van Djurre Yskes Doedens en Antje Sytzes, bakker; Loteling lichting 1811 mairie Kollum; werd op 06.01.1813 soldaat in het 125e regiment infanterie van linie onder nummer 5283, 5e bataljon, 4e compagnie en op 12.03.1813 ingedeeld bij 134^e regiment infanterie van linie 7^e compagnie; nam deel aan de veldtocht in 1813 in Saksen; werd op 24.10.1813 krijgsgevangen gemaakt en op 30.11.1813 doorgehaald in het militair stamboek; Hij wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 14.03.1813; Bronnen: RAF nummer 268 van de lijst vermisten toegang 11 inventarisnummer 6510 nummer 22; Lerk, M. Jan Leenderts Lerk, Delft, z.j., bldz.133.

Feitsma, Enne Jans, geboren te Kollum 04.10.1789 wonende te Kollum, zoon van Jan Jans Feitsma en Antje Eeuwes (Hooghiem); is bij aanneming van zijn familienaam 22 jaar; Loteling lichting 1809 mairie Kollum;; laat zich vervangen door Jan Jacobs Zeewen te Zwaagwesteinde; Opmerkingen: zie bij Zeewen, Jan Jacobs
Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4055 nummer 120; Register aanneming familienamen Kollum folio 6 verso.

Zeewen, Jan Jacobs dagloner, geboren te Nieuwe Pekela 14.04.1784, wonende te Zwaagwesteinde, zoon van Jacob Jans en Engeltje Geerts, beiden overleden;

In dienst als plaatsvervanger voor Eeuwe Jans Feitsma te Kollum; per 09.11.1811 fuselier bij het 124e regiment infanterie van linie onder nummer 3539, 5^e bataljon, 4^e compagnie; 04.02.1812 overgeschreven naar het 9^e regiment artillerie te voet maar niet toegelaten; 20.02.1812 opnieuw bij het 124^e regiment infanterie; tenslotte op 16.06.1812 opnieuw naar het 9^e regiment artillerie te voet;
Bronnen: RAF Collectie Visser; toegang 8 inventarisnummer 4065 akte nummer 120.

Ferwerda, Cornelis Jacobus, geboren te Midlum 20.08.1788 wonende te Kollum, gehuwd, zoon van Jacob Ages en Grietje Johannes Nieuwhof, beiden overleden (doopsgezind);

Loteling van de lichting 1808 mogelijk mairie Kollum; wordt niet opgeroepen; is plaatsvervanger voor Feitze Hanzas Hommema, (geboren 1788 lichting 1808 canton Bolsward); waarschijnlijk eerst gediend in de 87^e Cohorte van de Nationale Garde, 1^e Ban en later overgegaan naar het 147e regiment infanterie van linie, 3e bataljon, grenadierscompagnie;

Hij wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 07.05.1813

Wordt eind 1814 vermist;;

Opmerkingen: zijn plaatsvervangingcontract met Jelle Jurjens Nauta te Heeg is waarschijnlijk niet doorgegaan;

Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4071 nummer 456; toegang 26 inventarisnummer 54003 akte nummer 170; RAF nummer 282 op de lijst van vermisten in toegang 11 inventarisnummer 6510 nummer 22.

Vries, Hinne Hayes de, geboren in 1793 wonende te Kollum, zoon van Haye Hennes de Vries, namen van de moeder niet bekend;

Loteling lichting 1813 mairie Kollum; laat zich vervangen door Gerson Leon, slager te Leeuwarden;

Opmerkingen: zie Gerson Leon

Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4068 nummer 511.

Leon, Gerson, slager, geboren te Leeuwarden 22.09.1792 wonende aldaar, zoon van Hartog Gerson Leon, overleden en Belia Hartog;

Loteling lichting 1812 mairie Leeuwarden; wordt niet opgeroepen en gaat In dienst als plaatsvervanger voor Henne Hayes de Vries (lichting 1813 mairie Kollum); krijgsmachtonderdeel onbekend;

RAF toegang 8 inventarisnummer 4068 akte nummer 511; Register van naamsaannee Leeuwarden folio 46 Israëliet.

Vries, Henne Reitses de, geboren te Kollum 22.07.1788 wonende te Burum, zoon van Reitse Hennes de Vries en Aaltje Feddes; is bij aanneming van zijn familienaam 23 jaar;

Loteling lichting 1808 mairie Burum; laat zich vervangen door Auke Autgers werkman te Leeuwarden, doch moet vermoedelijk door diens overlijden zelf opkomen; waarschijnlijk bij de 74^e Equipage van de kleine vloot;

Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4039 nummer 65 en 4052 nummer 049; Register naamsaannee Burum folio 54 verso.

Autgers, Auke werkman geboren te Harlingen in april 1781 wonende aldaar, zoon van Autger Aukes, overleden en Sjoerdte Johannes;

Dient als plaatsvervanger van Henne Reitzes de Vries (lichting 1808 mairie Burum) per 01.06.1811 bij de 74^e Equipage van de kleine vloot; is waarschijnlijk overleden waardoor Henne Reitzes de Vries zelf moet opkomen;
Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4039 nummers. 3 en 65 en inventarisnummer 4052 akte nummer 049.

Groot, Willem Pieters de, geboren te Munster (Duitsland) 11.01.1788 wonende te Kollum, zoon van Pieter de Groot en Grijtje Willems;
Lichting 1808, mairie Kollum; wordt niet opgeroepen; als vrijwilliger in dienst bij het 123e regiment infanterie van linie, als fuselier in het 1e bataljon in de 1e compagnie;
Hij wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 10.02.1812;
Opmerkingen: mogelijk was Willem Pieters bij de loting van zijn lichting reeds in militaire dienst;
Bronnen: RAF nummer 281 op de lijst vermisten in toegang 11 inventarisnummer 6510 nummer 22.

Heloma, Klaas, kleermaker, pukkelig, geboren te Kollum 10.09.1785 zoon van Klaas Sjoukes Nauta en Riksje Wibes Kijlstra;
Treedt als vrijwilliger op 23.10.1806 in dienst bij het 5e regiment infanterie, fuselier; 06.01.1810 in het 126e regiment infanterie van linie onder nummer 1095, 5e bataljon, 3e compagnie; neemt deel aan de veldtochten van 1807 tot en met 1809;
Hij wordt 21.05.1812 afgekeurd;
Opmerkingen: wordt genoemd met de familienaam Heloma en de vader met de familienaam Nauta;
Bronnen: RAF Collectie Visser.

Hermans, André, geboren in Groningen 01.01.1770 wonende te Kollum, zoon van Henry Hermans en Jantje Tuinemans;
Treedt in als vrijwilliger op 01.01.1809 in dienst bij het 6e regiment Hollandsche infanterie van het Koninklijk Holland; 02.10.1810 in het 123e regiment infanterie van linie onder nummer 1809, 1e bataljon, 4e compagnie, grenadierscompagnie 3e en 1e bataljon;
Hij deserteerde 02.10.1811 uit het linkse kamp te Boulogne (Fr.) en werd bij verstek tot 7 jaar dwangarbeid veroordeeld; wordt door de gendarmerie opgebracht waarbij het verstekvonnis op 04.01.1812 wordt bevestigd;
Bronnen: RAF Collectie Visser.

Hettes, Diederick (Schaafsma), geboren te Kollum 07.01.1778 zoon van Hette Wigbolds en Grietje Dirks Groen;
Treedt als vrijwilliger op 13.03.1795 onder de Bataafsche Republiek als lansier in dienst bij het regiment Bataafsche huzaren; gaat op 01.03.1808 naar de Koninklijke Garde en op 21.09.1810 2e garderegiment lansiërs (lichte cavalerie) onder nummer 348, 2e eskadron, 2e compagnie;
Acties en Veldtochten: 1797 en 1805 aan boord op Texel; 1799 Noord Holland; 1800 en 1801 Duitsland, 1805 Ulm en Oostenrijk, 1806 Pruisen;
Hij wordt op 01.12.1811 wegens gebrekkigheid gepensioneerd;
Opmerkingen: is een broer van Wigbold Hettes Schaafsma te Kollum;
Bronnen: RAF Collectie Visser; Register naamsaanne Kollum folio 36 verso.

Ittema, Julius Dominicus Albertus, geboren te Kollum op 03.07.1788, zoon van Albertus Abraham Ittema en Katarina Bakkerus;
Loteling lichting 1808, mairie Kollum; laat zich vervangen door Jacob Jans Zandstra die op 26.03.1812 overlijdt; de loteling moet nu zelf in actieve dienst opkomen en heeft waarschijnlijk als Zandstra ook gediend bij de 74^e Equipage van de kleine vloot;
Opmerkingen: zie Jacob Jans Zandstra;
Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4039 nummer 56 en 4051 nummer 020.

Zandstra, Jacob Jans, geboren te Kollum 26.01.1787 wonende aldaar, zoon van Jan Alberts, overleden en Aaltje Freerks;
is als plaatsvervanger voor Julius Dominicus Albertus Ittema (lichting 1808 mairie Kollum) op 01.06.1811 ingelijfd bij de 74^e Equipage van de kleine vloot;
26.03.1812 overleden in het marinehospitaal te Hemrikshem departement De Twee Nethen (arrondissement Antwerpen), oud 25 jaar;
Opmerkingen: zie Julius Dominicus Albertus Ittema
Bronnen: toegang 8 inventarisnummer 4039 nummers. 3 en 56; 4051 nummer 020; BS Kollumerland c.a. (mairie Kollum) overlijdensakten 1812 nummer 24; Register naamsaanne Kollum folio 6.

Johannes, Sikke, geboren te Kollum 01.02.1783, op 15.05.1803 te Kollum gehuwd met Antje Sweitzes, zoon van Johannes Gerlofs en Antje Sikkes;
Treedt als vrijwilliger in dienst bij het 14e regiment curassiers 3e compagnie;
Hij wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 06.02.1812;
Afwezig sedert de Russische Veldtocht van 1812;
Opmerking: aangenomen niet teruggekeerd;
Bronnen: nummer 274 van de lijst vermisten RAF inventarisnummer 6510 nummer 22; BS Kollumerland overlijdensakte 30.06.1832 Antje Sweitzes.

Kiestra, Else Jans, geboren te Kollum 17.10.1788, wonende te Burum, zoon van Jan Elzes Kiestra en Aaltje Johannes; is bij aanneming van de familienaam 23 jaar;
Loteling lichting 1808 mairie Burum; laat zich vervangen door Pieter Klazes de Vries, dagloner te Paesens;
Opmerking: zie Vries, Pieter Klazes de; is een broer van Kiestra, Johannes Jans.
Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4051 nummer 033; Register aanneming familienamen Burum folio 65.

Vries, Pieter Klazes de, dagloner, geboren te Paesens 30.06.1785 wonende aldaar, zoon van Klaas Folkerts, overleden en Trijntje Jans;
Hij is plaatsvervanger voor Else Jans Kiestra (lichting 1808 te Burum); krijgsmachtonderdeel niet bekend;
Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4051 akte nummer 033.

Kiestra, Johannes Jans, geboren te Kollum 23.02.1792 wonende te Burum, zoon van Jan Elzes Kiestra en Aaltje Johannes, is bij aanneming van de familienaam 19 jaar;
Loteling lichting 1812 mairie Burum; laat zich vervangen door Willem Harmens Didot;
Opmerking: zie Didot, Willem Harmens; is een broer van Kiestra, Else Jans;
Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4065 nummer 392; Register van aanneming familienamen Burum folio 65.

Didot, Willem Harmens, wever, geboren Leeuwarden op of omstreeks 28.07.1779 daar hij op deze datum RK gedoopt wordt met de namen Wilhelmus Ludowicus, wonende te Leeuwarden, gehuwd, zoon van Harmen Barends en Johanna Gallee (volgens RK doopinschrijving de ouders Barend Harmens en Johanna Gallee); Van 05.12.1796 tot 23.12.1808 als vrijwilliger in dienst bij diverse legeronderdelen; na 24.05.1813 plaatsvervanger voor Johannes Jans Kiestra (lichting 1812 mairie Burum) en dienst bij het 72^e regiment; Hij wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht kwam uit Brussel; Bronnen: RAF nummer 677 op de lijst vermisten toegang 11 inventarisnummer 6510 nummer 22; toegang 8 inventarisnummer 4037 akte nummer 392.

Kijlstra, Freerk Jurks, geboren te Kollum 29.07.1791 wonende aldaar, zoon van Jurk Gerrits en Aaltje Freerks; Loteling lichting 1811 mairie Kollum; 07.12.1812 als soldaat in dienst bij het 125^e regiment infanterie van linie onder nummer 5066, 5^e bataljon, 4^e compagnie; per 12.03.1813 als fuselier naar het 134^e regiment infanterie van linie, 5^e bataljon, 4^e compagnie; Hij wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 07.02.1813; Wordt 23.5.1813 opgenomen in het hospitaal te Spire (=Spier) en overlijdt aldaar 09.06.1813 aan de gevolgen van koorts; Opmerkingen: waarschijnlijk zijn Grietje Jurks te Kollum en Gerryt Jurks te Engwierum zijn zuster en broer; Bronnen: RAF Collectie Visser; RAF nummer 273 op de lijst vermisten in toegang 11 inventarisnummer 6510 nummer 22; Genealogysk Jierboek 1956 bladzijde 27 nummer 404; ARA Militaire stamboeken inventarisnummer 2.01.15 pak 150 K2 nummer 404; Register aanneming familienamen Kollum en Ee folio 4 verso.

Leegstra, Klaas Jans, geboren te Kollum 12.07.1775 getrouwd met Martha Willems wonende aldaar, zoon van Jan Melles (overleden) en Aafke Klazes; is bij aanneming van de familienaam 33 jaar en militair; Gaat op 16.09.1809 onder het Koninkrijk Holland als vrijwilliger in dienst bij het 3^e regiment huzaren; 16.07.1810 naar het 2^e garderegiment lansiers (lichte cavalerie) onder nummer 866, 4^e eskadron, 2^e compagnie; neemt deel aan de Veldtochten van 1812 naar Rusland en 1813 in Saksen; Hij wordt 02.02.1814 krijgsgevangen gemaakt; Aangenomen dat hij niet is niet teruggekeerd; Opmerkingen: ook bekend als Nicolas Jean Melis; zijn kinderen zijn Willem in 1804 en Jan in 1806 beiden te Kollum geboren; Bronnen: RAF Collectie Visser; Register naamsaanneme Kollum folio 2 verso; geen huwelijks- en overlijdensakte aangetroffen.

Pijnacker, Jacob Jans, schoenmaker geboren te Kollum 02.11.1791 wonende aldaar, zoon van Jan Cornelis Pijnacker en Antje Teunis; is bij aanneming van zijn familienaam 20 jaar oud; Loteling lichting 1811 mairie Kollum; treedt op 07.12.1812 als soldaat in dienst bij 125^e regiment infanterie van linie onder nummer 5006, 5^e bataljon, 1^e compagnie; per 12.03.1813 naar het 134^e regiment infanterie; Hij wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 30.03.1813;

Bronnen: RAF Collectie Visser; nummer 269 van de lijst vermisten RAF toegang 11 inventarisnummer 6510 nummer 22; Register aanneming familienamen Kollum folio 33.

Post, Johannes Johannes, boer, geboren te Kollum 10.05.1787 wonende te Sint Annaparochie, zoon van Johannes Jacobs en Baukje Kornelis, de vader is voor zijn geboorte al overleden, het doopboek vermeldt dat de vader voor zijn geboorte is overleden, tegelijk wordt de naam Post hiermee verklaard – Post = posthúm na de dood van. Daarbij is hij ook nog eens naar zijn overleden vader vernoemd.

Hij is plaatsvervanger voor Siebe Jacobs Boersma te Ee, (lichting 1808 mairie Ee); per 24.04.1811 in dienst bij het 123ste regiment Infanterie van linie onder nummer 3000, 5^e bataljon, 4^e compagnie, 2^e bataljon 2^e compagnie;

Bronnen RAF collectie Visser; toegang 8 inventarisnummer 4051 akte nummer 019.

Postma, Ate Feikes, geboren te Kollum 17.08.1791 wonende te Oudwoude, zoon van Feike Ates, overleden en Gatske Fokkes; hij is bij aanneming van zijn familienaam 21 jaar;

Loteling lichting 1811 mairie Oudwoude; per 07.12.1812 als soldaat in dienst bij het 125^e regiment infanterie van linie onder nummer 5075, 5^e bataljon, 4^e compagnie;

12.03.1813 134^e regiment infanterie van linie; artillerietrein te voet;

Hij wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 16.03.1813 en was nog op 03.09.1813 bij zijn bataljon te Dresden;

08.09.1813 opgenomen in een militair hospitaal en aldaar overleden 29.09.1813 aan de gevolgen van koorts volgens een akte getekend te Parijs 14.04.1814; wordt op 01.10.1813 als soldaat doorgehaald in het stamboek wegens lange afwezigheid;

Opmerking: De familienaam wordt aangenomen door Taeke Meinderts Bouman als voogd over de kinderen van Feike Ates namelijk Geeske oud 22 op 't Nieuw Kruisland, Ate oud 21 te Oudwoude, Fokke oud 19 op 't Nieuw Kruisland, Jan oud 17 te Kollum en Bote oud 16 jaar te Oudwoude;

Bronnen: RAF Collectie Visser; Genealogysk Jierboekje 1956 bldz. 29 nummer 152; ARA Militaire stamboeken inventarisnummer 2.01.15 pak 162 P nummer 152; Register aanneming familienamen Kollum folio 40.

Riemersma, Take Aebeles, geboren te Kollum op 04.01.1790, zoon van Aebele Geerts en Lutske Meinderts;

Loteling lichting 1812 mairie Kollum; dient bij het 1^e regiment curassiers, 4^e compagnie;

Hij wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 23.03.1812;

Bronnen: nummer 278 van de lijst vermisten RAF toegang 11 inventarisnummer 6510 nummer 22.

Ritzema, Harmanus Rudolphus, geboren te Kollum 12.01.1783 wonende aldaar; zoon van Rudolphus Harmens Ritzema en Rinske Melles; is bij aanneming van zijn familienaam militair;

Vrijwilliger bij een onbekend krijgsmachtonderdeel (?)

Opmerkingen: hij komt niet voor in de akten van plaatsvervanging in het RAF te Leeuwarden; als hij varensgezel is kan hij op grond van de maritieme inscriptie opgeroepen zijn voor de marine doch daar niet gevonden;

Bronnen; Register naamsaanneme Kollum folio 37 verso.

Ritsma, Jetze Fokkes, geboren te Kollum 20.12.1784 wonende aldaar, zoon van Fokke Jetzes Ritsma en Aaltje Tjerks; is bij aanneming van zijn familienaam 25 jaar en militair;

Vrijwilliger bij het 33^e regiment lichte infanterie (jagers), 3^e bataljon, 1^e compagnie; Hij wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 22.03.1811; Bronnen: nummer 270 van de lijst vermisten RAF toegang 11, inventarisnummer 6510 nummer 22; Register aanneming familienamen Kollum folio 23.

Scholtens, Jan Jans, arbeider, pokdalig geboren te Kollum 07.08.1781 wonende te Burum, zoon van Jan Scholtens en Sytske Sakes Idserda;

Loteling lichting 1811 mairie Burum; op 07.12.1812 in dienst bij het 125^e regiment infanterie van linie onder nummer 5038, 5^e bataljon, 2^e compagnie; 12.03.1813 naar het 134^e regiment infanterie van linie; Bronnen: RAF Collectie Visser.

Zijlstra, Repke Minnes, geboren te Kollum 04.02.1791 wonende te Burum, zoon van Minne Repkes Zijlstra en Gertje Johannes,

Loteling lichting 1811, mairie Burum; laat zich vervangen door Yzaak Alberts Roorda, dagloner te Ferwerd;

Opmerking: zie Roorda, Yzaak Alberts

Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4062 nummer 329.

Roorda, Yzaak Alberts, stomer/verver, geboren te Rinsumageest 21.10.1783 wonende te Ferwerd, gehuwd met Sijke Hendriks Tadema, naaister aldaar, zoon van Albert Egberts, overleden en Hinke Yzaaks Roorda; is bij aanneming van zijn familienaam 28 jaar;

Is als plaatsvervanger voor Repke Minnes Zijlstra (lichting 1810 mairie Burum) op 07.12.1812 soldaat bij 125^e regiment infanterie van linie onder nummer 5155, 5^e bataljon, 3^e compagnie; per 12.03.1813 naar het 134^e regiment infanterie van linie; Sedert zijn vertrek in 1812 is niets meer van hem vernomen; wordt eind 1814 en op 19.09.1815 nog als vermist opgegeven;

Teruggekeerd: aangenomen niet teruggekeerd;

Bronnen: RAF Collectie Visser; toegang 8 inventarisnummer 4062 nummer 329; toegang 16 inventarisnummer 820, zitting 19.09.1815 stuk nummer 417; Register naamsaanne Rinsumageest folio 68.

Tuinstra, Willem Botes, geboren te Kollum 17.01.1790 wonende aldaar, zoon van Bote Willems Tuinstra en Geeske Uilkes; is bij aanneming van zijn familienaam 21 jaar en militair;

Loteling lichting 1810 mairie Kollum (?); krijgsmachtonderdeel onbekend

Bronnen: Register naamsaanne Kollum folio 59 verso.

Hendrik Fokkes Werkman, arbeider, geboren te Kollum 09.06.1792, wonende te Engwierum, zoon van Fokke Ernstes en Etje Hendriks; is bij aanneming familienaam die geschreven wordt als Warkman, 19 jaar oud;

Loteling lichting 1812 mairie Ee lot nummer 10; wordt voor de actieve dienst geschikt bevonden; mogelijk is hij in verband met het lage lotnummer voor actieve dienst opgeroepen; krijgsmachtonderdeel niet bekend;

Opmerking: Fokke Ernstes verhuist vóór 1811 met zijn gezin naar Engwierum waar hij arbeider bij een boer wordt;

Teruggekeerd: daar Hendrik Fokkes niet in de Burgerlijke Stand in Friesland wordt aangetroffen, mag worden aangenomen dat hij waarschijnlijk in militaire dienst is geweest en niet teruggekeerd;

Bronnen: OA Oostdongeradeel Alfabetische lijst lichting 1812 mairie Ee, register naamsaanne Ee folio 16.

KOLLUMERZWAAG

Kootstra, Auke Martens, geboren in 1792 wonende te Kollumerzwaag, zoon van Marten Jentes Kootstra afkomstig uit Kooten in april 1785 getrouwd met Antje Wytzes uit Kollumerzwaag; is bij aanneming van zijn familienaam 20 jaar;

Loteling lichting 1812 mairie Oudwoude; diende als fuselier in het 72e regiment infanterie van linie, 1e bataljon, 1e compagnie;

Hij wordt 06.05.1813 opgenomen in het garnizoenshospitaal te Brussel en overlijdt aldaar op 23.05.1813 aan de gevolgen van 'gorge gangreneux' (door koudvuur aangetaste keel?); oud 21 jaar

Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4046 nummer 33; gemeente Kollumerland c.a. (mairie Oudwoude), overlijdensakten 1813 nummer 7 (Kooistra); ARA Militaire stamboeken inventarisnummer 2.01.15 pak 150 K1 nummer 213 op naam van Mathieu Coutra; Register naamsaanne Oudwoude folio11.

Leegstra, Jacob Symons, geboren te Kollumerzwaag 28.07.1788 wonende te Burum, zoon van Symon Jans Leegstra en Sipkjen Jacobs; is bij aanneming van zijn familienaam 23 jaar en in dienst;

Loteling lichting 1808 mairie Burum; dient bij het 9^e regiment artillerie te voet;

Hij wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 20.10.1812;

Bronnen: RAF nummer 264 op de lijst vermisten in toegang 11 inventarisnummer 6510 nummer 22 op naam Aderie, Jacob Symons; Register naamsaanne Burum folio16 verso.

Radema, Jurjen Everts, gardenier, geboren te Kollumerzwaag 01.06.1792 zoon van Evert Hattums Radema, smidsknecht en Mettje Alles, wonende te Anjum;

Loteling lichting 1812; in actieve dienst bij de Franse krijgsmacht;

Opmerkingen: hij is teruggekeerd doch verschijnt niet bij de loting voor de Nationale Militie lichting 1814 mairie Anjum zich beroepend op zijn Franse diensttijd; van dit gezin wordt geen akte van naamsaanneeming gevonden;

Bronnen: OA Oostdongeradeel Alfabetische lijst lichting 1814 Nationale Militie mairie Anjum waarin aantekening op een los briefje aangaande Jurjen Everts Radema; doopboek NH Kollumerzwaag.

MUNNEKEZIJL

Dijkstra, Sytze Martens, geboren Munnekezijl, 16.07.1788 wonende te Burum, zoon van Marten Sytzes en Styntje Pieters Luinstra;

Loteling lichting 1788 mairie Burum; neemt als plaatsvervanger Wytse Ytsens de Jong, schuitenvoerder te Pingjum, die echter op 16.06.1811 deserteert; de loteling moet nu zelf opkomen en dient in 33^e regiment lichte infanterie (jagers), 5^e bataljon 1^e compagnie;

Hij wordt op 23.05.1812 opgenomen in het militair hospitaal te Givet en is aldaar 25.05.1812 overleden aan de gevolgen van koorts;
Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 3993 nummer 12; 4023 nummer 11 en 4052 nummer 036; ARA Militaire stamboeken inventarisnummer 2.01.15 pak D. nummer 73.

Jong, Wybe Ytsens de schuitemoeder, geboren te Makkum 01.06.1786 wonende te Pingjum, zoon van Ytsen Gerrits de Jong en Eekke Dirks,
Is plaatsvervanger voor Sytse Martens Dijkstra (lichting 1808 mairie Burum); dient in het 33^e regiment lichte infanterie (jagers) waaruit hij op 16.06.1811 deserteert;
Opmerkingen: wordt veroordeeld tot 14 jaar werkstraf met kogel aan het been;
Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4052, akte nummer 36; inventarisnummer 3393 nummer 12.

Hoekstra, Egbert Renses, geboren te Munnekezijl 21.12.1789 wonende te Burum, zoon van Rense Egberts Hoekstra en Hinke Feikes; is bij aanneming van zijn familienaam 22 jaar en in 's lands dienst;
Loteling lichting 1809 mairie Burum; krijgsmachtonderdeel onbekend;
Bronnen: Register aanneming familienamen Burum folio 36.

Hoekstra, Roelof Cornelis, geboren te Munnekezijl 29.03.1792 zoon van Cornelis Klazes Hoekstra en Engeltje Roelofs Rosema;
Loteling lichting 1812 mairie Burum; dient als fuselier bij het 24^e regiment, 1^e bataljon, 1^e compagnie;
Hij wordt eind 1814 vermist; zijn laatste bericht was van 01.06.1813;
Bronnen: RAF nummer 263 op de lijst vermisten in inventarisnummer 6510 nummer 263.

Jans, Dymmer, geboren te Munnekezijl 04.04.1789 wonende te Burum, zoon van Jan Dymers en Trijntje Jans;
Loteling lichting 1809 mairie Burum; gaat 09.11.1811 in dienst als fuselier bij het 124^e regiment infanterie van linie onder nummer 3504, 5^e bataljon, 3^e compagnie en 2^e bataljon, 3^e compagnie;
Deserteert in 1813;
Bronnen: RAF Collectie Visser.

Postema, Marten Pieters, geboren te Munnekezijl 15.09.1789 zoon van Pieter Martens Postema en Folkertje Nannings; is bij aanneming van zijn familienaam 22 jaar, in dienst;
Loteling lichting 1809 mairie Burum; gaat 09.11.1811 in dienst als fuselier bij het 124e regiment infanterie van linie onder nummer 3464, 5e bataljon, 1e compagnie;
Wordt 01.04.1812 opgenomen in het burger hospitaal te Abbéville en is aldaar 10.04.1812 des namiddags 5 uur overleden aan de gevolgen van een kwaadaardige koorts;
Opmerkingen: de vader heet in het register van naamsaanne Pieter Jacobs;
Bronnen: RAF Collectie Visser; Genealogysk Jierboekje 1956 bladzijde 29 nummer 77; ARA Militaire stamboeken inventarisnummer 2.01.15 pak 152 P nummer 77; Register naamsaanne Burum folio 54.

Radema, Jan Lubberts, geboren te Munnekezijl 12.09.1790 wonende aldaar, zoon van Lubbert Jans Radema en Tetje Onnes (afkomstig van Warfstermolen), Loteling lichting 1810 mairie Burum; wordt vervangen door Sjoerd Minnes van der Veer;

Opmerking: zie Veer, Sjoerd Minnes van der

Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4059 nummer 227.

Veer, Sjoerd Minnes van der, stoelenmaker, bezembinder en dagloner geboren te Kuikhorne omstreeks 1785, wonende te Leeuwarden, zoon van Minne Sjoerds van der Veer en Antje Harmens,

Is plaatsvervanger voor Jan Lubberts Radema (Lichting 1810 mairie Burum); krijgsmachtonderdeel niet bekend;

Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4059 akte nummer 227.

OUDWOUDE

Boersma, Jetze Louws, geboren te Oudwoude 13.03.1788 zoon van Louw Douwes Boersma en Tetje Jans; is bij aanneming van zijn familienaam 23 jaar;

loteling lichting 1808, mairie Oudwoude; dient bij het 33e regiment lichte infanterie (jagers), 4e bataljon, 4^e compagnie;

Hij wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 19.01.1812 uit Stettin;

Bronnen: nummer 285 van de lijst vermisten RAF inventarisnummer 6510 nummer 22; Register aanneming familienamen Oudwoude folio 44.

Burg, Tjeerd Tjitses van der, geboren te Oudwoude 04.04.1788 zoon van Tjitse Baukes van der Burg en Trijntje Tjeerds; is bij aanneming van zijn familienaam 23 jaar;

Loteling lichting 1808 mairie Oudwoude; dient in het 9^e regiment. artillerie te voet, 4^e compagnie;

Hij wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 30.08.1812 uit Spandau;

Bronnen: nummer 296 van de lijst vermisten, RAF toegang 11 inventarisnummer 6510 nummer 22.

Ludema, Geert Cornelis, geboren te Oudwoude 29.12.1792, zoon van Cornelis Geerts Ludema en Sijtje Arjens

Loteling lichting 1812 mairie Oudwoude; dient in het 26e regiment van linie 5e bataljon, 3e compagnie;

Hij wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 14.10.1813 uit Mentz (=Mainz);

Bronnen: RAF nummer 287 op de lijst vermisten in toegang 11 inventarisnummer 6510 nummer 22.

Siegers (Hooghiem), Louwe Eeuwes, geboren te Oudwoude 23.06.1791, wonende te Kollum, zoon van Eeuwe Sygers en Tjettje Klazes;

Loteling lichting 1811 mairie Kollum; dient op 07.12.1812 als soldaat bij het 125^e regiment infanterie van linie onder nummer 5043, 5^e bataljon, 3^e compagnie; per 12.03.1813 het 134^e regiment infanterie De Ligne;

Bronnen: RAF Collectie Visser.

Siccama, Jan Hendriks, geboren te Oudkerk 30.06.1788 wonende te Oudwoude, zoon van Hendrik Jans Siccama en Aedsge Aedsges Teenstra (Posthuma); is bij aanneming van zijn familienaam 23 jaar;

Loteling lichting 1808 mairie Oudwoude; heeft vermoedelijk Johannes Gerrits als vervanger (nummerwisselaar) die dient bij de 74^e Equipage van de kleine vloot; vermoedelijk overlijdt deze en moet de loteling zelf opkomen en diens plaats innemen;

Bij aanneming familienaam 23 jaar;

Teruggekeerd; hij keert terug en overlijdt in 1838 te Grijpskerk

Opmerking: zie Gerrits, Johannes

Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4039 nummers 3 en 56; Register naamsaanne Oudwoude folio 42 verso.

Gerrits, Johannes, geboren in 1780; vermoedelijk wonende in het kanton Buitenpost; geen verdere persoonsgegevens bekend;

01.06.1811 als vervanger (nummerwisselaar) voor Jan Hendriks Siccama in dienst bij de 74^e Equipage van de klein vloot; vermoedelijk overlijdt Johannes Gerrits en moet Jan Hendriks Siccama zelf opkomen;

Opmerking: zie Jan Hendriks Siccama;

Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4039 nummers 3 en 56.

Steenstra, Jan Roelofs, dagloner geboren Oudwoude 20.01.1791 wonende aldaar, zoon van Roelof Alberts, overleden en Trijntje Jans; is bij aanneming van zijn familienaam 19 jaar;

Loteling lichting 1811 mairie Oudwoude; is 07.12.1812 als soldaat in dienst bij het 125e regiment infanterie van linie onder nummer 5041, 5e bataljon, 2^e compagnie; op 12.03.1813 naar het 134^e regiment infanterie van linie.

Signalement: taille: 1.71 meter, wenkbrauwen: bruin, ogen: grijs, gezicht: vol, voorhoofd: recht, neus: lang, mond: groot, kin: bedekt, beroep: dagloner.

Teruggekeerd: hij trouwt 09.05.1834 in de gemeente Kollumerland c.a. met Ank Douwes Schonenburg en overlijdt te Oudwoude 30.07.1852 als gardenier;

Bronnen: RAF Collectie Visser; Register naamsaanne Oudwoude folio 76.

Warfstermolen

Wapstra, Nanning Teekes, geboren 21.10.1789 te Warfstermolen, wonende te Burum, zoon van Fokke Teekes, overleden en Aaltje Nannings Zijlstra; is bij aanneming familienaam 22 jaar, in landsdienst;

Loteling lichting 1809 mairie Burum; op 09.11.1811 als fuselier in dienst bij het 124^e regiment infanterie van linie onder nummer 3499, 5^e bataljon en 1^e bataljon, beide 2^e compagnie;

Vermist: deserteert in 1813;

Bronnen; RAF Collectie Visser; Register naamsaanne Burum folio 23 verso.

Westergeest

Veenstra, Jarig Jans, geboren te Westergeest op 01.03.1790, wonende te Kollumerzwaag zoon van Jan Jarigs Veenstra en Jelkje Wybes;

lichting 1810 mairie Oudwoude;
Plaatsvervanger: Jurjen Jurjens Scholts te Harlingen;
Opmerking: zie Jurjen Jurjens Scholts
Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4059 nummer 210;

Scholts, Jurjen Jurjens, geboren te Workum 07.03.1787 wonende te Harlingen, zoon van Jurjen Jurjens Scholts en Lolkje Rienks Sleeswijk; is bij aanneming van zijn familienaam 26 jaar;

Is plaatsvervanger voor Jarig Jans Veenstra te Kollumerzwaag; in dienst als fuselier bij de 87^e Cohorte van de Nationale Garde, 1^e Bataljon; hij meldt zich in 1812 aan als vrijwilliger voor de Jonge Garde van de keizer te Parijs;

Tussen partijen wordt op 02.03.1812 een plaatsvervangingscontract opgemaakt waarbij een geldbedrag wordt overeengekomen van 1800 caroli guldens; 600 guldens moeten bij indiensttreding worden betaald, en de rest als de plaatsvervanger aan zijn verplichtingen heeft voldaan. Tot dan zal over het bedrag van de uitstaande 1200 guldens een rente van 4 % worden berekend. Blijkens zijn signalement is Jurjen Jurjens 1.65 meter lang, heeft blauwe ogen, grote neus, rond gezicht; bij de stukken is een verklaring van goed gedrag en een uittreksel uit het NH doopregister van Workum;

Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4059 akte nummer 210; inventarisnummer 4031 nummer 57 en 4032 nummer 10; Register naamsaannamen Workum folio 56 verso.

Vries, Eelke Roelofs de, geboren te Westergeest 06.05.1793 zoon van Roelof Kobus de Vries en Aukjen Eelkes;

Loteling lichting 1813, mairie Oudwoude; dient bij het 30^e regiment infanterie;

Hij wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 10.1813 uit Mentz (=Mainz)

Bronnen: nummer 283 van de lijst vermisten RAF inventarisnummer 6510 nummer 22.

Koop, Wybe Rudmers, geboren te Driesum op 10.03.1793 te Driesum, wonende te Westergeest, zoon van Rudmer Wybes Koop en Froukje Aukes;

loteling lichting 1813 mairie Oudwoude;

plaatsvervanger: Pieter Smeding te Harlingen;

Opmerking: zie Smeding, Pieter

Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4068 nummer 491.

Smeding, Pieter, werkman geboren te Harlingen 28.09.1790 wonende te Harlingen, zoon van Bernardus Smeding en Jeltje Pieters Klein;

Loteling lichting 1810 mairie Harlingen; wordt niet opgeroepen; is plaatsvervanger voor Rudmer Wybes Koop (Lichting 1813 mairie Oudwoude); krijgsmachtonderdeel onbekend;

Bronnen: RAF toegang 8 inventarisnummer 4068 akte nummer 491

(Laan, van der) Bauke Johannes dagloner, geboren te Westergeest 12.10.1783 wonende te Westergeest, zoon van Johannes Femmes en Aafke Hermanus, beiden overleden;

Is plaatsvervanger voor Hendrik Klazes Bouma (geboren 1789, loteling lichting 1809 mairie Veenwouden) te Driesum; 09.11.1811 in dienst bij het 124^e regiment infanterie van linie onder nummer 3541, 5^e bataljon, 4^e compagnie, 2^e bataljon, 3^e compagnie; Vermist: deserteert In 1813 en wordt eind 1814 als vermist opgegeven;

Ten overstaan van de prefect van het departement Friesland wordt op 11.10.1811 tussen partijen een plaatsvervangingcontract opgemaakt waarin bepaald wordt dat Hendrik Klazes aan Bauke Johannes voor diens vervanging een bedrag van totaal 2.700 gulden zal betalen; de eerste termijn van 100 gulden aan Bauke Johannes op de dag van diens vertrek, de tweede termijn een bedrag van 300 als hij drie maanden in dienst is. Over het restantbedrag dat Hendrik Klazes onder zich houdt, moet gedurende zes jaar een rente van 4 ½ % aan Lolke Johannes betaald worden, te rekenen vanaf de datum van zijn vertrek. Lolke Johannes koos later de naam Groenja en was getrouwd met Corneliske Femmes, een zuster van de vader van Bauke. Het hele restbedrag zal na afloop van de termijn van zes jaren ineens aan de plaatsvervanger worden voldaan, of aan zijn naaste verwanten in het geval hij overleden is. Uit het signalement van Bauke Johannes blijkt dat hij blond haar heeft en blauwe ogen, 1.70 meter lang is. Bij de stukken is een door de mairie van Kollumerland getekende verklaring van goed gedrag;

De afwikkeling van dit contract kan beslist nog moeilijkheden hebben gegeven. De betalingsverplichting van Hendrik Klazes eindigde namelijk toen Bauke Johannes deserteerde en de loteling zelf had moeten opkomen; niet bekend is of dat ook gebeurd is.

Opmerkingen: Bauke Johannes draagt niet de familienaam Van der Laan; hij is een broer van Femme Johannes van der Laan;

Bronnen: RAF Collectie Visser; toegang 8 inventarisnummer 4055 nummer 135; nummer 289 van de lijst vermisten RAF toegang 11 inventarisnummer 6510 nummer 22.

Laan, Femme Johannes van der, pokdalig, dagloner, geboren te Westergeest 09.12.1791 wonende te Oudwoude, zoon van Johannes Femmes en Aafke Hermanus, beiden overleden;

Loteling lichting 1811 mairie Oudwoude; 07.12.1812 als soldaat in dienst bij het 125e regiment infanterie van linie onder nummer 5079, 5e bataljon, 4e compagnie;

Hij wordt op 12.12.1812 opgenomen in het burgerhospitaal te Amiens en is aldaar overleden op 17.12.1812 overleden aan de gevolgen van 'fièvre ataxique' (onregelmatige koorts?), oud 20 jaar;

Opmerkingen: is een broer van Bauke Johannes (van der Laan);

Bronnen: RAF Collectie Visser; Genealogysk Jierboekje 1956 bldz. 28 nummer 4; ARA Militaire stamboeken inventarisnummer 2.01.15 pak 151 L1 nummer 4;

Lerk, M. Jan Leenderts Lerk, z.j. Delft bldz.135 (Johannes van der Laan); Register aanneming familienamen Oudwoude folio 85 verso.

Schaafsma, Jan Pieters, geboren te Westergeest 16.02.1791 zoon van Pieter Johannes Schaafsma en Geeske Jans; is bij aanneming van zijn familienaam 20 jaar.

Loteling lichting 1811; heeft waarschijnlijk eerst gediend bij de 87^e Cohorte van de Nationale Militie, 1^e ban en is later overgegaan naar het 147^e regiment infanterie van linie, 2^e bataljon, 3^e compagnie;

Hij wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 19.05.1813 uit Goldberg;

Bronnen: nummer 288 van de lijst vermisten RAF toegang 11 inventarisnummer 6510 nummer 22; Register aanneming familienamen Oudwoude fol.30 verso.

Wat bij het lezen van het bovenstaande opvalt: van de lichte 1812 worden B.J. Katsma, F.J. Kijlstra, J.J. Pijnacker, A.F. Postma, J.J. Scholtens, Y.A. Roorda, L.E. Siegers, R.A. Steenstra en F.J. van der Laan ingedeeld bij het 125^e regiment infanterie op 7 december 1812, hoewel in verschillende compagnieën, allen bij het 5e bataljon. Ook S.D. Doedens, van dezelfde lichte wordt op 19 december 1812 ook bij hetzelfde regiment ingedeeld;

NB

Dit regiment werd gedecimeerd bij de terugtocht uit Moskou en bij de verdediging van de bruggen over de Berezina. Het verdiende derhalve aanvulling. Lang hebben de heren niet in het regiment gediend want zij werden in maart 1813 voor het merendeel overgeplaatst naar het 134^e regiment infanterie van linie.

Twee speciale gevallen

Rekker, Pieter Johannes

Deze Pieter Rekker werd in Burgum geboren en valt dus eigenlijk buiten het bestek van de gemeente Kollumerland c.a. Dat hij hier toch in het verhaal wordt meegenomen is om verschillende redenen. Voor mijn geschiedenislessen in de klas haal ik veel informatie uit het Nieuwsblad van Noordoost Friesland. Daarbij zoek ik ook altijd naar informatie over familie van de leerlingen. In Oudwoude en omgeving wonen veel Rekkers die aan Pieter Johannes Rekker verwant zijn. Sommige van hen zitten op De Tarissing te Oudwoude. Het gaat dus over hun familie – vandaar.

Nu blijkt er relatie een relatie te zijn tussen Wieger Rekker, journalist bij deze krant en Pieter Johannes Rekker. Hoe dit allemaal in elkaar zit, heb ik uitgewerkt in een stukje stamboom. De toelichting over Pieter Johannes Rekker die daarna volgt, is van de hand van Jan Paasman.

Genealogie van Luitjen Sytses (Rekker).

I. Luitjen Sytses, geboren rond 1665, waarschijnlijk zoon van Sytse Lieuwes.

Luitjen was gehuwd met Sijke Ouwes.

Uit dit huwelijk:

1 Ouwe Luitjens, geboren ± 1685

2 Beitske Luitjens

3 Wyger Luitzens, geboren rond 1710, volgt onder II.

Huwelijksakte Achtkarspelen (mairie Augustinusga), 1813

Man: Benjamin Luitzens Rekker, oud 27 jaar, geboren te Garijp, gemeente Tietjerksteradeel

Ouders: Luitzen Wiegers Rekker en Jeltje Bouwes

Vrouw: Sibbeltje Roels Fokkinga, oud 24 jaar, geboren te Harkema Opeinde

Ouders: Roel Fokkes Fokkinga en Tetje Jelkes

Datum: 21 augustus 1813, akte nr. 8

II Wyger Luitzens, wonende te Buitenpost, koemelker, geboren rond 1710, later

wonende te Burgum, doopsgezind. In 1749 quotisatie: koeimelker - bestaat wel, 2 volwassenen en vier kinderen.

Wyger is getrouwd te Burgum op 18 december 1733 met Trijntje Pieters, wonende te Burgum, overleden aldaar in het jaar 1783.

Uit dit huwelijk:

1 Luitzen Rekker, geboren in het jaar 1738, overleden te Tytsjerksteradiel op 21 oktober 1827.

2 Johannes Rekker, geboren te Burgum in het jaar 1740, volgt onder III-a.

3 Tjalling Rekker, volgt onder III-b.

4 Tjitske Wigters [Rekker]. Zij trouwde op 28 oktober 1764 te Dokkum met Benjamin Huiberts Recker, verenigde Christelijke Gemeente.

Tjitske Wiegters noemt zich later Rekker.

Kinderen uit dit huwelijk:

1 Huibert, geboren op 6 december 1772 in Dokkum, het kind is overleden.

2 Trijntje, geboren op 8 april 1768 in Dokkum.

Overleden: Buyamyn Hubberts Recker, oud 89 jaar

Datum : 30 augustus 1801

Plaats : Dokkum

Quotisatiekohieren 1749

Huybert Jansen Recker, Dokkum

Wijk: Groot Breedstraatster espel

Omschrijving: coopman; redelijk bestaan

Gezin volw: 5 en kind:

Aanslag: 59-16-0

Verhoging:

Vermogen:

Bron: Dokkum, fol. 21

Ik vermoed dat hier het ontstaan van de familienaam Rekker is te vinden. Doordat Tjitske met Benjamin trouwde, die al de naam Rekker gebruikte, zou het wel eens kunnen dat haar broers die naam ook hebben aangenomen als familienaam.

III-a Johannes Rekker, boer, geboren te Burgum in het jaar 1740, wonende aldaar, overleden aldaar op 24 april 1818.

Johannes is getrouwd te Burgum op 18 juni 1780 in de NH kerk aldaar met Sjoerdje Sjoerds, dochter van Sjoerd Jans en Antje Jans

Uit dit huwelijk:

1 Trijntje Rekker, geboren te Burgum in het jaar 1786, overleden in Tytsjerksteradiel op 24 februari 1867.

2 **Pieter Rekker, militair in het leger van Napoleon**, geboren te Burgum op 26.09.1789, overleden tussen 1811 en 1814.

3 Tjitske Rekker, geboren te Burgum in het jaar 1790.

Familienamen 1811

Rekker, Johannes Wygers, Bergum

k. Trijntje 25, Pytter 22, Frankrijk, Tjitske 21

Mairie Bergum, fol. 7

III-b Tjalling Rekker, overleden te Burgum rond 1808.

Tjalling is getrouwd te Burgum op 1 augustus 1773 in de NH kerk aldaar met Geeltje Sjoerds, geboren te Gerkesklooster in het jaar 1747, overleden in Oostdongeradeel op 9 april 1825, dochter van Sjoerd Jans en Antje Jans.

Uit dit huwelijk:

- 1 Wieger Rekker, geboren te Burgum in het jaar 1777, volgt onder IV-a.
- 2 Trijntje Rekker, geboren te Burgum, volgt onder IV-b.
- 3 Wijtske Rekker, overleden na 1823.
- 4 Tjitske Rekker.

IV-a Wieger Rekker, herbergier, geboren te Burgum in het jaar 1777, wonende te Aalzum, overleden aldaar op 17 maart 1825.

Wieger is getrouwd te Wetzens op 3 juni 1810 in de NH kerk aldaar met Ymkje Brands Harkema.

Uit dit huwelijk:

- 1 Geeltje Rekker, geboren te Aalzum op 14 september 1811.
- 2 Baukje Rekker, geboren te Aalzum op 25 maart 1814.
- 3 Tjalling Rekker, geboren te Aalzum op 31 mei 1816, volgt onder V.
- 4 Brand Rekker, geboren te Aalzum op 16 april 1818, overleden in Oostdongeradeel op 16 januari 1850.
- 5 Sjoerd Rekker, geboren te Aalzum op 23 januari 1821.

IV-b Trijntje Rekker, geboren te Burgum, overleden te Dokkum op 18 april 1831.

Trijntje is getrouwd te Wetzens op 10 december 1797 in de NH kerk aldaar met Meindert Oedses, geboren te Oostrum(?) in het jaar 1769, overleden te Rinsumageest op 7 februari 1807.

Uit dit huwelijk:

- 1 Oeds Meinderts Rekker, geboren rond 1797, ongehuwd overleden te Aalzum op 7 februari 1825.
- 2 N. Meinderts, geboren in juli 1807, overleden te Aalzum op 21 januari 1809.

Trijntje Rekker had een zoon van een onbekende man, volgens de overlevering een Franse Douanier te weten:

- 3 Tjalling Rekker, geboren te Oostdongeradeel op 26 juli 1813, overleden in Westdongeradeel op 4 september 1886.

V Tjalling Rekker, kleermaker, geboren te Aalzum op 31 mei 1816, wonende te Burum, overleden in Dantumadeel op 19 maart 1897.

Tjalling is getrouwd in Ferwerderadeel op 26 mei 1837 met Klaske Martens de Boer, dienstmeid, geboren te Kollum op 30 juli 1810, overleden in Kollumerland c.a. op 5 november 1871.

Uit dit huwelijk:

- 1 Wieger Rekker, geboren te Buitenpost op 1 februari 1838, volgt onder VI.
- 2 Marten Rekker, geboren in Kollumerland c.a. op 23 februari 1843.
- 3 Brant Rekker, geboren te Kollumerland c.a. op 17 februari 1845.
- 4 Ymkje Rekker, geboren te Kollumerland c.a. op 31 oktober 1849.

VI Wieger Rekker, arbeider, geboren te Buitenpost op 1 februari 1838, overleden te Oudwoude op 23 november 1903.

Wieger is getrouwd in Kollumerland c.a. op 7 mei 1864 met Grietje Boersma, geboren te Oudwoude op 28 oktober 1836, overleden in Kollumerland c.a. op 16 april 1899, dochter van Feike Metskes Boersma en Jetske Hoites de Vries.

Uit dit huwelijk:

1 Feike Rekker, geboren in Kollumerland c.a. op 28 februari 1866, overleden aldaar op 2 maart 1866.

2 Jitske Rekker, geboren in Kollumerland c.a. op 29 oktober 1867.

3 Feike Rekker, broodventer, geboren te Oudwoude op 19 oktober 1871, volgt onder VII.

4 Klaaske Rekker, geboren in Kollumerland c.a. op 20 februari 1875.

VII Feike Rekker, geboren te Oudwoude op 19 oktober 1871, overleden aldaar op 21 december 1915.

Feike is getrouwd te Kollum op 23 mei 1896 met Baukje Kloostra, baakster, geboren te Twijzel op 2 februari 1871, overleden op 29 juni 1961.

Uit dit huwelijk:

1 Wieger Rekker, geboren in Kollumerland c.a. op 26 juni 1898, volgt onder VIII-a.

2 Sjoerd Rekker, geboren in Kollumerland c.a. op 18 augustus 1900.

3 Pieter Rekker, geboren te Kollumerland c.a. op 24 juni 1902.

4 Tjalling Rekker, geboren op 17 november 1908, volgt onder VIII-b.

5 Berend Rekker.

6 Grietje Rekker.

7 Trijntje Rekker.

VIII-a Wieger Rekker, geboren in Kollumerland c.a. op 26 juni 1898, overleden op 11 oktober 1992.

Wieger was gehuwd met Hiltje Kommerie, geboren op 4 maart 1899, overleden op 29 september 1991.

Uit dit huwelijk o.a.:

1 Feike Rekker. Feike was gehuwd met Sytske Smeding.

VIII-b Tjalling Rekker, geboren op 17 november 1908, overleden op 25 februari 1990. Tjalling was gehuwd met Vogeltje Meijer, geboren op 30 juli 1911, overleden op 25 november 1986, dochter van Libbe Meijer.

Uit dit huwelijk:

1 Wieger Rekker.

2 Libbe Rekker.

3 Trijntje Rekker.

4 Janke Rekker.

5 Baukje Rekker.

6 Antje Rekker.

7 Feike Rekker.

Pieter Johannes Rekker was op 26 februari 1789 te Burgum geboren als zoon van Johannes Wygers Rekker en Sjutje Sjoerds. Zijn vader was boer. Zij waren doopsgezind. Toen de Fransen hier in juli 1810 kwamen was Pieter al 20 jaar geweest en volgens de Franse wet dienstplichtig. Op zekere dag in 1811 moest hij op gemeentehuis te Bergum verschijnen om zich voor de dienstplicht te laten inschrijven. Een paar weken later moest hij zich opnieuw op het gemeentehuis te Bergum melden. Daar werd hij gekeurd en moest hij loten. Wij weten dat hij werd

goedgekeurd en hij bij de loting voor de lichting 1809 het nummer 26 trok. Pieter had bij de inschrijving al aangegeven dat hij voorkeur had voor het landleger als hij al zou worden opgeroepen. Dat was met het nummer 26 nog maar de vraag. Misschien kon Pieter net de dans ontspringen. Helaas gebeurde dat niet. Keizer Napoleon had geen hoge pet op van het Nederlandse leger, maar wel van de marine. Denk maar aan Michiel de Ruyter, de Trompen, de Fries Tjerk Hiddes de Vries enz. Bovendien wilde Napoleon naar Engeland, zijn grote vijand. Om daar te komen moest je met schepen over het kanaal, zoals ook de Duitsers in 1940-1945 naar Engeland wilden. Toen kreeg Napoleon het in 1811 in zijn hoofd 2.000 Nederlandse jongens op te roepen voor de marine. En deze keer was Pieter de klos hoewel hij nog nooit op zee had gevaren.

In november 1811 om precies te zeggen op 22 november 1811 werd Pieter ingedeeld bij de 17^e Equipage (=bemanning) van de kleine vloot. Daarvoor moest Pieter een lange reis van drie weken te voet naar Boulogne-sur-Mer (Boulogne aan de zee) in Noord Frankrijk maken. In het Rijksarchief te Leeuwarden is van zo'n reis naar Noord Frankrijk een mooi verslag bewaard gebleven. In Boulogne aangekomen werd Pieter met zijn maten ondergebracht op schepen die in de haven en in de rivier die door de stad stroomde. Duizenden militairen en zeelui waren daar bij elkaar gebracht voor de invasie naar Engeland. Daarvan is niets gekomen, want de Engelsen hadden de Fransen op zee verslagen en bombardeerden alle dagen de Franse havens. De toestand op de Franse schepen was verschrikkelijk. Er braken allerlei ziekten uit en honderden jonge jongens zijn daar gestorven. Ook veel Nederlandse.

Toevallig weten wij heel wat van de avonturen van het onderdeel waarbij Pieter Johannes Rekker heeft gediend.

Eerst nog even dit: In 1810 moesten ook alle Nederlanders die nog geen familienaam hadden, een naam kiezen. Wie wel een familienaam had – en dat waren er in Friesland niet zo veel – moest die laten bevestigen.

Johannes Wygers, de vader van Pieter, koos voor zichzelf en zijn kinderen voor de familienaam Rekker. Waarom juist deze naam is niet bekend. Ook de betekenis van deze naam is duister. Wel gaat in de familie het verhaal dat het een andere schrijfwijze is van 'rakker', oorspronkelijk een soort politieagent. De familie behoorde echter tot de mennonieten, later mennisten of doopsgezinden genoemd Volgelingen van Menno Simonsz. die eerst pastoor te Witmarsum was. Deze mennisten konden vanwege hun geloof geen overheidsfuncties bekleden. Dat wilden zij overigens ook niet, want zij meden de wereld. In het oude Middelnederlands bestond wel een woord 'rekker' dat bestuurder of opziener betekende. Ook was het woord "recke" bekend dat onder meer banneling en "strijder voor Gods eer" betekende. Er zijn aanwijzingen dat het geslacht Rekker in het Witveen tussen Rottevalle en Oostermeer heeft gewoond. Een oorspronkelijk afgelegen en dun bevolkt gebied waar doopsgezinden zich veel met de veenderij bezig hebben gehouden. Misschien was een Rekker daar in opdracht van een grote veenbaas opziener bij de verveningen. Als Rekker verband houdt met "recke" als banneling is dat zo vreemd nog niet. De doopsgezinden zijn vroeger vreselijk vervolgd en moesten om hun geloof vaak vluchten. In van ouds afgelegen en dun bevolkte gebieden konden zij rustig hun geloof belijden. De enige door de overheid in de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden erkende godsdienst was namelijk de gereformeerde. De andere protestantse godsdiensten werden slechts gedoogd op voorwaarde dat zij zich afzijdig hielden en hun kerkgebouwen – bij de doopsgezinden vermaning geheten - niet vanaf de weg als

zodanig herkenbaar waren. Ook zag de gereformeerde kerkelijke overheid erop toe dat de doopsgezinden geen leer predikten die in strijd was met de gereformeerde leer. Bijvoorbeeld die van ds. Johannes Koch die zich Coccejus noemde en onder de menisten nogal wat aanhangers had. Geen wonder dat het Friese gezegde: wat stiller, wat better van de doopsgezinden afkomstig is. Met de komst van de Fransen in 1795 kregen wij vrijheid van godsdienst en werden alle godsdiensten gelijkgesteld. Ook de rooms-katholieke die tot dan officieel verboden was en de doopsgezinde. Op het moment dat Johannes Wygers zijn familienaam liet inschrijven was zijn zoon Pieter in Frankrijk. Dat staat namelijk in de acte van naamsaanneming aangetekend. Toen keizer Napoleon in de gaten kreeg dat hij Engeland niet kon veroveren, ging hij oorlog voeren met Rusland. Rusland was eerst zijn vriend maar toen ook dat land niet meer naar de pijpen van de Franse keizer wilde dansen, bracht Napoleon een voor die tijd reusachtig leger op de been om Rusland te veroveren. Hij kon daarbij alle weerbare mannen die niet elders nodig waren gebruiken. En zo werd de 17^e Equipage van de kleine vloot omgetoverd tot een legeronderdeel. Na veel omzwervingen kwamen zij in Dantzig, het huidige Gdansk in Polen terecht. Vandaar werden zij naar Pilau, nu Baltysk, een havenstad aan de Oostzee gezonden. Daar werden zij op 8 februari 1813 krijgsgevangen gemaakt. Wij weten niet of dat door de Russen of de Pruisen gebeurde. Vermoedelijk de Pruisen omdat Pilau toen op het Pruisisch grondgebied lag. Waarschijnlijk werden de Nederlandse jongens ingelijfd bij het Pruisisch-Russisch legioen dat toen tegen de Fransen moest vechten. Hoe het precies met Pieter Johannes Rekker is afgelopen zullen wij nooit weten. Vrijwel zeker is hij niet teruggekeerd. Gesneuveld tegen de Fransen of als anderen van zijn legeronderdeel van ellende eenzaam gestorven in een ver hospitaal. Er hebben tussen 1810-1813 ruim 3.600 Friese jongens in het Franse leger en bij de marine gediend. Van hen is ruim 70% niet teruggekeerd.

Edo Alma Bouricius van Idema, een garde d' Honneur

Edo Alma is geboren in Heerenveen en zijn geschiedenis wordt hierna beschreven. Hij stamde uit het geslacht van de Allema's van Oudwoude en de Idema's van Westergeest. De Idema's waren een zeer gegoede familie. Zonen uit die kringen werden aangewezen om als garde d' Honneur onder Napoleon te dienen. Letterlijk vertaald: erewacht. De eigenlijke bedoeling van Napoleon was deze gardes d' honneur te gebruiken als een soort gijzelaar om te voorkomen dat de gegoede stand zich tegen hem zou keren. Immers de roem van Napoleon was tanende en in zulke situaties vrezen dictators dikwijls voor opstand tegen hun gezag. Eerst konden deze gardes d' Honneur zich vrijwillig aanmelden. Men had wel in de gaten wat de eigenlijke bedoeling was en zo was de animo zeer gering. Toen ging Napoleon over tot andere maatregelen: hij stelde per departement het aantal personen vast dat als garde d' Honneur moest worden geleverd. De prefect van het departement mocht zelf bepalen wie. Zo moest het departement Friesland ten minste 19 en ten hoogste 37 gardes d' honneurs leveren. Zij mochten zich niet laten vervangen. Voor alle duidelijkheid: alle andere hier vermelde soldaten vielen onder de gewone dienstplicht of conscriptie. Hun plaatsvervaarders waren vaak arme jongens die op deze manier wat geld wilden verdienen. In de dagen van Napoleon was er in ons land een grote werkeloosheid en in veel gezinnen van de plaatsvervaarders heerste grote armoede. Voor veel families werd het een desillusie als man of de vader niet terugkeerde.

In april 1813 maakte de Prefect van Friesland bekend welke zonen van de gegoede burgerij de eer toekwam om als garde d' Honneur te dienen. In het gehele Franse Keizerrijk zouden in totaal 10.000 als garde d' Honneur te paard moeten dienen. Ze zouden worden verdeeld in verschillende regimenten en als huzaren gekleed gaan. Hun soldij was hetzelfde als van de jagers van de Keizerlijke Garde. Na een diensttijd van 12 maanden werd hun de rang van 2^e luitenant in het vooruitzicht gesteld. Om als garde d' Honneur te dienen kwamen alleen in aanmerking: zonen, kleinzonen of neven van leden van het legioen van eer, ridders, baronnen, graven en hertogen, alsmede van leden van kiescolleges, algemene en municipale raden, van voorname ambtenaren en eigenerfden behorende tot de 500 hoogst in de belasting aangeslagen ingezetenen van elk departement enz. Zij moesten tussen de 18 – 30 jaar oud zijn en zelf voor hun uitrusting en een paard zorgen.

Dat was natuurlijk een flinke schrik voor de ouders van de zonen die in aanmerking kwamen om als garde d' Honneur te dienen. Tot nu toe hadden ze met goed geld een plaatsvervanger voor hun zonen kunnen vinden. Nu moesten hun zonen zelf met de billen bloot.

Ondanks waarschuwingen dat hij met deze maatregel de gegoede stand tegen zich in het harnas zou jagen, zette Napoleon door. Niet goedschiks dan maar kwaadschiks. Al mocht het officieel niet die naam hebben. Op 30 april 1813 schreef de prefect van Friesland 37 jongemannen in zijn departement een brief waarbij zij werden 'uitgenodigd' om als garde d' Honneur te dienen onder de vanden van de geëerbiedigde keizer Napoleon. Dit was hun kans, een carrière lag voor hen open! Fijntjes liet de prefect weten dat bij onverhoopte weigering op de uitnodiging hun zonen te laten gaan, de vaders konden worden gearresteerd en hun zonen onder geleide naar Parijs worden afgevoerd. Van dergelijke acties waren al voorbeelden bekend. In mei werden de nodige voorbereidingen getroffen en op 5 juni kregen de heren een paard en uitrusting.

Op de lijst van de gardes d' Honneur staat achter de naam van Edo Alma Bouricius van Idema: geboren te Heerenveen, stammend uit het geslacht Allema uit Oudwoude, student, inkomsten 15.000 Fr. Opmerking: de vader van deze jongeman is een jaar geleden gestorven en was een der rijkste grondeigenaren van het departement.

Zijn ouders waren: **Martinus Bouricius van Idema**, provisioneel representant van het volk, geboren op Crack State te Heerenveen op 14 juni 1772, overleden aldaar op 18 juni 1812, zoon van Edo Alma van Idema en Dido Cecilia van Bouricius.

Martinus is getrouwd te Hoorn op 23 september 1793 met **Sophia Angenis Beatrix van Voss**, geboren te Nijmegen op 1 juli 1773, overleden te Crack State - Heerenveen op 25 december 1833.

Uit dit huwelijk:

1 Edo Alma Bouricius van Idema, student en garde d' honneur, geboren op Crack State te Heerenveen 13 juni 1794; diende in het 9^e regiment garde d' honneur onder nummer 319 en overleed op 19 december 1813 te Landau.

Het tweede detachement waartoe hij behoorde, vertrok 20 juli 1813 uit Leeuwarden naar Tours. Het eerste detachement was al op 12 juli 1813 vertrokken. Van dit eerste detachement is de marsroute genoteerd en bewaard gebleven. Die van het tweede detachement zal ongeveer gelijk geweest zijn, alleen was het vertrek 9 dagen later.

Om een indruk te krijgen volgt hier de route van het eerste detachement met de data: 12 juli Heerenveen, 13 juli Steenwijk, 14 juli Zwartsluis, 15 juli Zwolle, 16 juli rust, 17 juli Apeldoorn, 18 juli Arnhem, 19 juli Nijmegen, 20 juli Grave, 21 juli rust, 22 juli 's-Hertogenbosch, 23 juli Tilburg, 24 juli Hoogstraten, 25 juli Antwerpen, 26 juli rust, 27 juli Mechelen, 28 juli Brussel, 29 juli Braines le comte, 30 juli Bergen (Mons), 31 juli rust, 1 augustus Valenciennes, 2 augustus Cambrai, 3 augustus Peronne, 4 augustus Roye, 5 augustus rust, 6 augustus Gournay, 7 augustus Senlis, 8 augustus Louvres, 9 augustus Saint Denis, 10 augustus rust – sommigen gebruikten deze dag om in Parijs aan sight seeing te doen, 11 augustus Versailles, 12 augustus Rambouillet, 13 augustus Chartres, 14 en 15 augustus rust, 16 augustus Bonneval, 17 augustus Chateaudun, 18 augustus Vendôme, 19 augustus Chateau-Regnault, 20 augustus Tours.

Het tweede detachement stond onder bevel van Leonardus Ypeij en Georg Hendrik van Boelens. Toen de eenheid ter hoogte van Arnhem was, werd ze uitgenodigd om bij de prefect van Gelderland te komen dineren. Dit was R.L. Andringa de Kempenaar die onder koning Lodewijk Napoleon landdrost van Friesland was.

Een aantal Friese gardes wachtte op deze route een verrassing: Buma die bij het eerste detachement hoorde, schreef later: “Wij werden uit Saint Denis opgecommandeerd om vanuit Saint Cloud tot bij Parijs de keizerin te begeleiden die op de terugweg naar huis was. Wij namen dit escorte over van de gendarmes en gaven het over aan de garde lansiers.”

Iets heel anders waar de mannen onderweg mee te maken kregen was de slechte hygiëne. Salverda noemde Kortrijk smerig en Buma schreef dat hij last van wandluizen had. Chartres kent zijn weerga niet in smerigheid volgens de aantekeningen. Dat de gewone dienstplichtige soldaat dat allemaal en soms nog veel erger had meegemaakt, kwam gewoon niet bij deze rijkelui's zonen op.

De Friezen kwamen in de voormalige abdij van Marmoutier, een half uur van de Loire gelegen. Gedurende zes weken werd er geoefend, waarna zij op 18 september 1813 naar het leger vertrokken. Via Metz en Saarbruecken arriveerden ze op 20 oktober 1813 te Metz. Daar waren de kazernes ook erg smerig en hadden ze veel last van vlooiën.

Het jaar liep ten einde en de winterse kou had zijn intrede gedaan. Hiervan hadden zij op weg naar het front veel te lijden. De Leeuwarder archivaris W. Eekhoff spreekt zelfs van een “alles doordringende koude en strenge vorst”. Als gevolg hiervan stierf een groot aantal paarden en moesten de mannen maar zien hoe ze op de goede plaats kwamen. Ze vermagerden sterk en hun weerstand verminderde zienderogen.

De nederlaag van Napoleon in de Volkerenslag bij Leipzig van 16-19 oktober 1812 was al een feit. Op de wegen heerste overal wanorde en was het een chaos als gevolg van terugtrekkende en legers. Die werden bovendien voortdurend door de geallieerde legers, waaronder vooral Kozakken, aangevallen.

Volgens aantekeningen van De Bie, een garde d' Honneur uit het zuiden van het land, waren er op 30 oktober nog zo'n 800 gardes beschikbaar. Daaronder degenen die pas uit Metz waren aangekomen en er nog betrekkelijk fris en netjes uitzagen, voorzien van goede paarden.

Veel van de gewone soldaten gingen in lompen gekleed, zaten onder het ongedierte en waren tot op het bot verkleumd en bovendien ondervoed. Een van de gardes schrijft: “Het allerarmoedigst en vuilst waren de troepen van het depot van het Derde

Tourse Regiment, waarbij zich ook enkele Friezen bevonden. Garde Sirtema van Grovestins zag boten vol gewonden en stervenden op de Moezel, voor hen was geen plaats meer in de overvolle ziekenhuizen.

De archivaris Eekhoff schrijft: "Een deel van hen werd na de retraite (=terugtocht) van Leipzig en de desertie van nagenoeg de helft, door het Franse bewind naar Landau gestuurd." Onder hen was ook Edo Alma. Daar aangekomen werden hun paarden, mantels en wapens ontnomen en zij staatsgevangenen verklaard. Begin december 1813 waren nog zo'n 1100 gardes opgesloten in de vestingen Mainz, Landau en Straatsburg. Degene die daartoe kans zag ging er vandoor en probeerde een veilige weg naar huis te vinden. Anderen waren om welke reden ook niet in staat een vluchtpoging te ondernemen en wachtten een geschikt moment af. Velen zaten nog in kazernes of werden verpleegd in de hospitalen.

Bij deze verzwakte troepen sloeg de vlektyfus toe, een gevreesde en zeer besmettelijke ziekte! Deze ziekte werd ook wel rotkoorts of de ziekte der hospitalen genoemd en eiste meer slachtoffers dan het dodelijk lood uit de lopen. Een arts ter plaatse schreef in zijn rapport: "De ziekte is epidemisch en wordt gekenmerkt door een uitputtende catarrale aandoening van de slijmvliezen, vaak gecompliceerd door koudvuur als gevolg van bevriezingen van ledematen. Bij bijna alle zieken ging de aandoening gepaard met moeilijk en pijnlijk opgeven van slijm en van diarree en dysenterie, sommigen vertoonden symptomen van verdikking van de hersenvliezen of een zwelling van de hersensubstantie."

Edo Alma was een van de gardes die in Landau getroffen werd door rotkoorts. Hij werd daarvoor op 17 december 1813 opgenomen in het ziekenhuis aldaar waar hij reeds op 19 december overleed. Hij was de enige Friese garde d' Honneur die niet in it heitelân terugkeerde. Bij hun thuiskomst werden zij ontvangen met muziek, vlaggen en erebogen. Uiteraard hadden zij veel geleden. Jan Soldaat echter had gewoon zijn plicht gedaan. Bovendien liep hij de kans op weg naar huis te worden gearresteerd op verdenking van desertie. Een smoes die diende om hem te ronselen voor het nieuwe vaderlandse leger dat om manschappen zat te springen. Tekenden zij niet vrijwillig dan was de kans groot dat zij door de sergeants met de blote billen over een balk werden gelegd en met stokslagen net zo lang bewerkt totdat zij toegaven. Ook van Friese jongens is zo'n behandeling bekend.

De hiervoor genoemde Ypeij, die het bevel voerde over het tweede detachement keerde ook veilig in Friesland terug. Hij werd eerst secretaris van de gemeente Kollumerland c.a. en daarna van de gemeente Leeuwarden. Het eerste wat hij daar verrichtte was een groot deel van het archief vernietigen. Dat werd uit geldnood – Leeuwarden zat ook toen al op zwart zaad – verkocht aan handelaren in oud-papier die er volgens de geruchten w.c.-papier van lieten maken! Later werd hij griffier van de Staten van Friesland, in die functie overleed hij in 1833.

Bronnen

Diverse inventarissen in het Ryksargyf in Fryslân te Leeuwarden en verschillende oud-archieven van gemeenten;

Genealogysk Jierboek 1953, 1954 en 1956;

W. Eekhoff – De druk der Fransche overheersching 1812. / De Vrije Fries 10^e deel, nieuwe reeks 4^e deel, pag. 234 e.v.

Dr. W.F. Lichtenauer, de Nederlanders in Napoleons Garde d' Honneur / Nijgh en Van Ditmar, 1971, Rotterdam, 's-Gravenhage

(Deze bronnen geven nog veel meer informatie, bijvoorbeeld over de kleding, diverse gevechten enz. Ik heb hier gekozen voor een capita selecta dat met name betrekking had op Edo Alma.)

Brief van Gerke Keimpes Veenstra, geboren te Rijperkerk op 9 november 1789 overleden 1 september 1813 in het hospitaal nr.3 te Dantzig aan de gevolgen van koorts, wonende te Rijperkerk zoon van Keimpe Reinders Veenstra en Trijntje Keimpes, (overleden).

Loteling mairie Hardegarijp lichting 1809 lot nr.6 marine; 17e Equipage van de vloot, 5e comp.; 1811/1812 in het hospitaal te Boulogne; op 22 maart 1812 met zijn onderdeel te Munster; 04 oktober 1812 te Elbing (O.Pruisen); wordt 08 maart 1813 te Pilau (O.Pruisen) waarschijnlijk door de Pruisen gevangen genomen; wordt eind 1814 als vermist opgegeven; zijn laatste bericht was van 04 oktober 1812 uit Elbing (O.Pruisen);

Gerke Keimpes wordt waarschijnlijk eind 1811 opgenomen in het hospitaal te Boulogne sur Mer (Nrd.Frankrijk) wegens verwondingen aan zijn borst. Vanuit dat hospitaal schrijft hij op 13 maart 1812 (?) de volgende brief (niet in origineel overgeleverd):

Ik Gerke Keimpes doe u weten, dat ik nog in Boulogne in 't hospitaal ben, dat ik in redelijke welstand ben, mijn borst heb ik nog wat open, dat zal mogelijk niet licht weggaan.

Maar anders ben ik goed gezond en ook ordentelijk fleurig nadat ik geweest ben, dat steekt heel wat uit, en wat een blijdschap zal dit u zijn.

En wat een dankbaarheid ben ik verschuldigd aan de Drieenige God voor zulk een gezondheid, da ik zo wonderlijk gesteld was. En dat is nu ordentelijk goed. Ik lust nu goed eten, ik ben hongerig mag ik wel zeggen, en ik ben gereserveerd om haast uit 't hospitaal te gaan. Maar ik was er al lang uit geweest, maar ik vreesde dat ik het weer zou krijgen.

Om u iets te schrijven hoe het hier in 't hospitaal is, wij krijgen hier best wittebrood en vlees en ook goede brij en pruimen en witte boontjes. Best eten krijgen we, maar nu ik gezond ben krijg ik lang niet genoeg daarvan.

Maar ik heb nog ruimte van geld, daar de meesten niets hebben, nu heb ik nog nooit gebrek aan eten gehad in 't hospitaal, het vlees is hier goedkoop in 't hospitaal; wel de helft goedkoper dan op de markt.

We hebben ook goede bedden om op te slapen, en alle weken krijgen we schone hemden aan, en alle morgens komt de dokter bij ons. En we kunnen ook rode wijn krijgen, ordentelijk zoo veel als ons lust, en we hebben beste warme kachels om ons te warmen. Maar de mensen zijn daar allen Roomsgezind.